

Bölüm 5

KANSER HASTALARINA PALYATİF BAKIMDA SOSYAL HİZMETİN ROLÜ VE SOSYAL HİZMET UZMANLARININ GÖREVLERİ

Ergün HASGÜL¹

GİRİŞ

Palyatif bakım ilk olarak kanser hastaları ile çalışan hemşire ve sosyal hizmet uzmanları tarafından geliştirilmiş bir modeldir. Gönüllü hizmet olarak doğan palyatif bakım modeli, bu yönüyle sosyal hizmet ile benzerlik göstermektedir. Son yarım asırdır medikal modelin etkisinin azalması ve sosyal modelin etkisinin artmasıyla palyatif bakım modeli gibi hasta ve çevresini ilgilendiren modeller geliştirilmeye başlanmıştır.

Zor bir tedavi sürecinden geçen ya da tedavisi mümkün olmayan kanser hastalarının yoğun bir şekilde acı çekmeleri ve birçok farklı ihtiyaca sahip olmaları nedeniyle palyatif bakım modeli geliştirilmiştir. Ayrıca bu dönemde aile ve üyelerinin yaşadığı sıkıntı düzeyi daha da artmakta ve bu durum aile düzenini yoğun bir şekilde etkilemektedir. Bu dönemde aile üyelerinin kanser hastasının bakım rolünü üstlenmesi aile ve üyelerine ek sorumlulukları da beraberinde getirmektedir⁽¹⁹⁾. Aile üyeleri duygusal açıdan yıpranmakta, sosyal ihtiyaçlarını giderememektedirler. Bakımın yükü bakım veren aile üyelerinde tükenmişliğe sebep olmaktadır. Palyatif bakım hastaya ve ailesine sadece tıbbi bakımı değil duygusal ve sosyal desteği de içermektedir.

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, ergun.hasgul@sbu.edu.tr

yatıf bakımın sosyal destekle birlikte tüm yönlerinde kritik bir rol oynamaktadır ⁽²⁾.

Sosyal hizmet uzmanları için, disiplinlerarası ekibin diğer üyeleri gibi, optimal psikososyal onkoloji ve palyatif bakım vermede onlara yardımcı olacağı düşünülen ileri klinik ve liderlik eğitimi ihtiyaçlarının sağlanması önemlidir ⁽³⁾.

KAYNAKLAR

1. Adapted from International Federation of Social Workers (2014) Global definition of Social Work Retrieved from <https://www.ifsw.org/global-definition-of-social-work/>
2. Altilio, T., & Otis-Green, S. (2011). Oxford textbook of palliative social work. New York, NY: Oxford University Press.
3. Barbara Jones, Farya Phillips, Barbara Anderson Head, Susan Hedlund, Angela Kalisiak, Brad Zebrack, Lisa Kilburn & Shirley Otis-Green (2014) Enhancing Collaborative Leadership in Palliative Social Work in Oncology, Journal of Social Work in End-Of-Life & Palliative Care, 10:4, 309-321, DOI: 10.1080/15524256.2014.975319.
4. Bruera E., Yennurajalingam, S. (2012). Palliative Care in Advanced Cancer Patients: How and When?, Oncologist, 17(2): 267–273. Doi: 10.1634/theoncologist.2011-0219.
5. Casarett, D. J., & Quill, T. E. (2007). “I’m not ready for hospice”: Strategies for timely and effective hospice discussions. Annals of Internal Medicine, 146(6), 443–449. doi:10.7326/0003-4819-146-6-200703200-00011.
6. Center to Advance Palliative Care [CAPC] (2012). What is palliative care? Retrieved from <http://www.getpalliativecare.org/whatis/>
7. Commission on Cancer. [COC] (2012). Cancer program standards 2012: Ensuring patient-centered care (Vol. 10). Chicago, IL: American College of Surgeons.
8. Csikai, E., & Jones, B. (2011). Professional development: Educational opportunities and resources. In T. Altilio, & S. Otis-Green (Eds.), Oxford textbook of palliative social work (pp. 695–701). New York, NY: Oxford University Press.
9. Duyan, V. (1996) Sağlıkta Psiko-Sosyal Boyut (Tıbbi Sosyal Hizmet). 72TDFO. Ankara.
10. Ferrell BR, Temel JS, Temin S, et al. Integration of palliative care into standard oncology care: American Society of Clinical Oncology Clinical Practice Guideline Update. Journal of Clinical Oncology 2017, 35(1):96-112.
11. Friedman DL, Hilden JM, Powaski K (2004). Issues and challenges in palliative care for children with cancer. Current Oncology Reports. 6: 431-437.

Sağlık Bilimlerinde Güncel Yaklaşımlar

12. Institute of Medicine (IOM). (2013). Delivering high-quality cancer care: Charting a new course for a system in crisis. Washington DC: National Academies Press.
13. Işıkkhan, V. (2016). Palyatif Bakım Hizmetlerinde Sosyal Hizmet Mesleğinin Yeri ve Geleceği, *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 27 (2), 97-113.
14. Kramer,B.J.(2003). Analysis of end-of-life content in social work text books. *Journal of Social Work Education*, 39(2), 299-320.
15. Kramer,B.J.(1998).Preparing social workers for the inevitable: A preliminary investigation of a course on grief, death, and loss. *Journal of Social Work Education*, 34(2), 211-227.
16. National Cancer Institute, (2017). Palliative Care in Cancer. Erişim Tarihi: 28.04.19 Erişim Sitesi: <https://www.cancer.gov/about-cancer/advanced-cancer/care-choices/palliative-care-fact-sheet#q4>
17. National Comprehensive Cancer Center Network. (2011). The National Comprehensive Cancer Center Network palliative care guidelines. Retrieved from [http:// www.nccn.org/professionals/physician_gls/f_guidelines.asp](http://www.nccn.org/professionals/physician_gls/f_guidelines.asp).
18. Özbesler, C. (2001) “Çocukluk Çağı Lösemileri ve Sosyal Destek Sistemlerinin Aile İşlevlerinin Etkisi”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
19. Özçelik, H., Fadiloğlu, Ç., Karabulut, B., Uyar, M., Elbi, H., Eyigör, S., Önen-Sertöz, Ö., Eyigör, C., Hophancı-Bıçaklı, D., Çalışkan, Z., Özyaydemir, G., Güzel, Y. & Kuzeyli-Yıldırım, Y. (2014). Kanser Hastasının Palyatif Bakımında Vaka Yönetimine Dayalı Multidisipliner Bakım Protokolü. *Ağrı Dergisi*, 26(2), 47-56.
20. Palesh, O., Scheiber, C., Kesler, S., Mustian, K., Koopman, C., & Schapira, L. (2018). Management of side effects during and post-treatment in breast cancer survivors . *The Breast Journal*, 24, 167–175. doi:10.1111/tbj.12862.
21. Rebecca Cammy (2017) Developing a Palliative Radiation Oncology Service Line: The Integration of Advance Care Planning in Subspecialty Oncologic Care, *Journal of Social Work in End-of-Life & Palliative Care*, 13:4, 251-265, DOI: 10.1080/15524256.2017.1400494.
22. Smith, T. J., Temin, S., Alesi, E. R., Abernethy, A. P., Balboni, T. A., Basch, E. M. (2012). American Society of Clinical Oncology provisional clinical opinion: The integration of palliative care into standard oncology care. *Journal of Clinical Oncology*, 30(8), 880–887.
23. Strand, J. J., Kamdar, M. M., & Carey, E. C. (2013). Top 10 things palliative care clinicians wished everyone knew about palliative care. *Mayo Clinic Proceedings*, 88(8), 859–865.
24. Social work Task Force (2010) Building a safe, confident future. Retrieved from <https://www.voced.edu.au/content/ngv:59458>
25. Temel JS, Greer JA, Muzikansky A, et al. Early palliative care for patients with metastatic non-small-cell lung cancer. *New England Journal of Medicine* 2010; 363(8):733-742.

Sağlık Bilimlerinde Güncel Yaklaşımlar

26. WHO, Retrieved from <https://www.who.int/cancer/palliative/definition/en/>
27. The British Association of Social Workers-BASW, (2016). The role of social workers in palliative, end of life and bereavement care (report). Erişim tarihi: 30.04.2019 Erişim sitesi: <https://strathprints.strath.ac.uk/63053/>
28. Tuna, P. (1993) “Kanserli Hastaların Benlik Saygıları Üzerine Bir Araştırma”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
29. Turan, N. (1984). Kanser Hastalığının Önlenmesi ve Tedavi Edilmesinde Psiko-Sosyal Faktörlerin Önemi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Dergisi, 2 (1-3).
30. Wright, A. A., Zhang, B., Ray, A., Mack, J. W., Trice, E., Balboni, T., ... Prigerson, H. G. (2008). Associations between end-of-life discussions, patient mental health, medical near death, and caregiver bereavement adjustments. *The Journal of the American Medical Association*, 300(14), 1665–1673.
31. Barker, L. R. (1999) *The Social Work Dictionary*, USA, NASW Press.
32. The European Association for Palliative Care’s Task Force on Social Work in Palliative Care, (2014). Retrieved from <https://www.eapcnet.eu/task-forces>
33. Sheldon, S. (1998). Rethinking the Bolam Test, in S. Sheldon, and M. Thompson (eds) *Feminist Perspective on Health Care Law*, London: Cavendish, 15-32.